

POSTANOWIENIE

Dnia 14 maja 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Bohdan Bieniek

w sprawie z powództwa B. Ś.
przeciwko M. Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w B.
o podwyższenie renty wyrównawczej,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w dniu 14
maja 2024 r.,
na skutek skargi kasacyjnej strony pozwanej od wyroku Sądu Okręgowego w
Krośnie
z dnia 31 października 2022 r., sygn. akt IV pa 21/22,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 1.350
(tysiąc trzysta pięćdziesiąt) zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa
procesowego w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w Krośnie, wyrokiem z dnia 31 października 2022 r., oddalił apelację M. Spółka z o.o. w B. od wyroku Sądu Rejonowego w Sanoku z dnia 26 kwietnia 2022 r., zmieniającego wysokość renty wyrównawczej, ustalonej ugodą sadową z dnia 25 lutego 2009 r., z kwoty 550 zł na kwotę 1.400 zł netto miesięcznie, poczynając od 1 maja 2020 r. Ponadto Sąd zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 16.192 zł tytułem wyrównania renty za okres od września

2020 r. do kwietnia 2022 r. z stawowymi odsetkami za opóźnienie od 26 kwietnia 2022 r. do dnia zapłaty, oddalając powództwo w pozostałym zakresie.

W sprawie ustalono, że powód w 2004 r. uległ wypadkowi przy pracy z winy pracodawcy i z tego tytułu otrzymał od pracodawcy rentę w wysokości 550 zł miesięcznie, która nie była zmieniana od 15 lat. Okolicznością która zdaniem Sądu wypełniła dyspozycję art. 907 § 2 k.c. była istotna zmiana siły nabywczej pieniądza. Sąd zwrócił uwagę na fakt zmiany minimalnego wynagrodzenia, którego wysokość mogła stanowić odniesienie do ustalenia zasad waloryzacji rozmaitych świadczeń. Na przestrzeni lat minimalne wynagrodzenie w roku 2007 r. wynosiło 1.274 zł, w 2020 r. już 2.600 zł, a w 2021 r. 2.800 zł, w roku 2022 – 3.010 zł. W ocenie Sądu Okręgowego zmiana ta niewątpliwie w negatywny sposób odbiła się w sposobie i jakości funkcjonowania nie tylko powoda, ale i jego rodziny.

Skargę kasacyjną wywiódł pełnomocnik strony pozwanej, zaskarżając wyrok Sądu Okręgowego w całości. We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazał na jej oczywistą zasadność, w zakresie naruszenia art. 907 § 2 k.c. i art. 6 k.c.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną powód wniósł o wydanie postanowienia odmawiającego przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania oraz zasądzenie od pozwanego na jego rzecz kosztów postępowania kasacyjnego, w tym kosztów zastępstwa prawnego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie kwalifikowała się merytorycznego przyjęcia. Formułując wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania, oparty na przesłance przedsądu, jaką jest oczywista zasadność skargi kasacyjnej, należy w motywach wniosku zawrzeć wywód prawny wyjaśniający, w czym wyraża się owa oczywistość i przedstawić argumenty na poparcie tego twierdzenia. Podkreśla się, że przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu

(przepisów) nie prowadzi wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Tak rozumiana przesłanka „oczywistej zasadności skargi kasacyjnej” nie została skutecznie wykazana przez skarżącego.

W judykaturze przyjmuje się, że uzupełniająca cywilnoprawna odpowiedzialność odszkodowawcza pracodawcy za skutki wypadków przy pracy, których nie kompensują w całości świadczenia pobierane z wypadkowego ubezpieczenia społecznego (art. 444 § 2 k.c. w związku z art. 300 k.p.), obejmuje i wymaga zasądzenia równowartości pełnej kompensaty wszelkich utraconych możliwości lub korzyści, które poszkodowany mógłby hipotetycznie osiągnąć, gdyby nie uległ wypadkowi przy pracy, za które odpowiada pracodawca. Innymi słowy, art. 444 § 2 k.c. stanowi, że jeżeli poszkodowany utracił całkowicie lub częściowo zdolność do pracy zarobkowej albo zwiększyły się jego potrzeby lub zmniejszyły widoki powodzenia na przyszłość, może on żądać od zobowiązanego do naprawienia szkody odpowiedniej renty. Użycie określenia „odpowiedniej renty” oznacza, że renta ma rekompensować faktyczną utratę możliwości zarobkowych.

Prawdą jest, że nawet przy najbardziej wnikliwym przewidywaniu okoliczności mogących mieć wpływ na określenie wysokości i czasu trwania przyszłej renty nie można wykluczyć z góry nowych sytuacji, które w istotny sposób zmieniają przesłanki roszczenia o przyszłą rentę. Zmianę stosunków, o której mowa w art. 907 § 2 k.c. należy rozumieć jako zmianę w całokształcie okoliczności, w jakich znajdują się strony stosunku prawnego renty. Ponieważ jest tu mowa o „stosunkach”, a nie o „sytuacji”, należy przez to rozumieć zmianę w okolicznościach zewnętrznych i mających charakter ogólny w stosunku do stron zobowiązania. Mogą one dotyczyć zarówno sfery osobistej, jak i majątkowej strony stosunku renty (zob. J. Jezioro [w:] E. Gniewek, P. Machnikowski (red.), Kodeks cywilny. Komentarz, Warszawa 2019, Legalis). Może też dotyczyć zmiany stosunków społeczno-gospodarczych w ogólności. Instytucja zmiany wysokości renty, o której mowa w art. 907 § 2 k.c., stanowi bowiem pojęcie szersze od jej waloryzacji. Oznacza to, że zmianę wysokości renty mogą uzasadniać również inne okoliczności niż tylko zmiana realnej wartości renty wynikająca ze zmiany siły nabywczej pieniądza. Za istotną zmianę stosunków uznano zatem wzrost hipotetycznych zarobków, które mogłyby być realnie uzyskiwane przez

uprawnionego do reny (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 6 czerwca 2002 r., I CKN 693/00, LEX nr 55257), przy czym przy rozpoznawaniu sprawy sąd jest obowiązany nie tylko uwzględnić tę zmianę, która zadecydowała o zgłoszeniu powództwa, lecz także wszystkie inne zmiany, jakie zaszły po wydaniu poprzedniego wyroku, mające wpływ na podwyższenie lub obniżenie renty.

Sąd zatem, oceniając czy doszło w indywidualnej sprawie do zmiany stosunków, powinien brać pod uwagę interes obu stron, zasady słuszności, okoliczności, które uzasadniały poprzednio ustaloną wysokość i czas trwania renty, ale również powinien uwzględnić ewentualne nowe okoliczności, które od momentu poprzedniego ustalenia wysokości renty pojawiły się albo uległy zmianie (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 13 grudnia 2022 r., I PSKP 76/21, LEX nr 3508917). Ustalenie, czy doszło do zmiany stosunków uzasadniającej żądanie zmiany wysokości lub czasu trwania renty, wymaga porównania stanu faktycznego ustalonego w chwili orzekania o rencie oraz stanu z chwili, której dotyczy żądanie zmiany.

W schemat ten niewątpliwie wpisują się zmiany wartości minimalnego wynagrodzenia, którego wysokość stanowi odniesienie do ustalenia zasad waloryzacji rozmaitych świadczeń. Jak podkreślił Sąd Okręgowy, na przestrzeni lat minimalne wynagrodzenie w roku 2007 r. wynosiło 1.274 zł, w 2020 r. już 2.600 zł, a w 2021 r. 2.800 zł, a w 2022 r. - 3.010 zł.

Specyfikę mechanizmu ustalania, dla potrzeb określenia wyrównawczej, zarobków hipotetycznych, jakie uprawniony mógłby osiągnąć, gdyby nie uległ wypadkowi widać wyraźnie, jeśli porównamy ją choćby do treści art. 183² k.p., zgodnie z którym pracodawca dopuszcza pracownika po zakończeniu urlopu macierzyńskiego (...) za wynagrodzeniem za pracę, jakie otrzymywałby, gdyby nie korzystał z urlopu. To oznacza, że objęta gwarancją nie jest nominalna kwota płacy pracownika sprzed urlopu, lecz kwota, która za pracę na danym stanowisku by mu przysługiwała, gdyby nie wystąpiła przerwa urlopową. Jeżeli w tym zakresie wystąpią zmiany, należy uwzględnić ich wpływ na wysokość wynagrodzenia pracownika (zob. M. Włodarczyk: Kodeks pracy. Komentarz, red. K.W. Baran, Warszawa 2018, s. 1152; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 listopada 2018 r., II PK 201/17, LEX nr 2580541).

Sumując, Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. O kosztach orzeczono w myśl art. 98 § 1 i art. 398²¹ k.p.c.

[SOP]

[ms]